ДОСЛІДЖЕННЯ ОБСТАВИН, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ДОКАЗУВАННЮ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

ДАНИЛО Сергій Михайлович - кандидат юридичних наук, докторант Харківського національного університету внутрішніх справ
https://orcid.org/0000-0001-5135-8633
АБЛАМСЬКА Вікторія Вікторівна - старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем правового забезпечення діяльності поліції та протидії злочинності навчально-наукового інституту № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2415-7235
УДК 343.9:343.214.2(043.3)
DOI: https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2025.3.65

У статті аналізуються основні обставини, що підлягають доказуванню у кримінальних провадженнях, зокрема в справах щодо домашнього насильства, відповідно до ст. 91 КПК України. Зокрема, акцентується увага на необхідності індивідуалізації загальних обставин доказування залежно від конкретної кримінально-правової кваліфікації діяння, що підлягає розслідуванню. У статті також розглянуто питання розширення переліку обставин у кримінальних провадженнях щодо домашнього насильства, що вимагає додаткового встановлення специфічних обставин, таких як систематичність насильства, родинні стосунки, а також форми насильства (фізичне, психологічне, економічне). Окремо розглядаються питання доказування умислу підозрюваного та мотиву злочину, а також визначення виду та розміру шкоди, завданої потерпілому, що впливає на кваліфікацію злочину та відшкодування завданої шкоди. У статті детально описуються джерела доказів, зокрема попередні звернення потерпілих, заборонні приписи, судові постанови про адміністративну відповідальність та висновки експертів, що допомагають встановити систематичність насильства і забезпечити об'єктивне розслідування. Зроблено висновок, що належне визначення обставин злочину, всебічне та об'єктивне їх дослідження є ключовими для ефективного кримінального провадження та забезпечення правосуддя у справах про домашнє насильство.

Ключові слова. Кримінальне провадження, домашнє насильство, доказування, обставини, КПК України, ст. 126-1 КК України, систематичність насильства, шкода, кваліфікація злочину.

Постановка проблеми

Домашнє насильство є серйозною проблемою, що порушує основні права людини, зокрема право на безпеку та гідність. З кожним роком в Україні зростає кількість кримінальних проваджень, пов'язаних з домашнім насильством, що вимагає вдосконалення правового підходу до доказування таких злочинів. Актуальність дослідження обставин, що підлягають доказуванню у кримінальних провадженнях щодо домашнього насильства, зумовлена необхідністю забезпечення ефективності правосуддя у цих справах та захисту потерпілих від насильства.

Однією з ключових складових ефективного правового процесу є правильне та всебічне доказування фактів, що мають значення для кваліфікації злочину та визначення міри покарання. У справах, пов'язаних з домашнім насильством, особливу складність

становить доведення наявності насильства, адже жертви часто перебувають під психологічним тиском, зокрема через страх перед помстою з боку агресора або через економічну залежність від нього. Крім того, численні випадки домашнього насильства не завжди мають прямі фізичні ознаки, що ускладнює процес збору доказів. Жертви не завжди готові або можуть звертатися за допомогою, а у багатьох випадках насильство не залишає явних слідів на тілі, що ускладнює юридичне доведення правопорушення. Часто потерпілі навіть не в змозі визначити чи є конкретні дії агресора злочином, а правоохоронці стикаються з труднощами при кваліфікації таких діянь.

Актуальність цієї проблеми зростає на фоні постійного підвищення рівня домашнього насильства в Україні та недостатньої правової обізнаності громадян щодо своїх прав. Порушення у справах домашнього насильства можуть мати важливі соціальні наслідки, оскільки в цих злочинах часто переплітаються питання психологічного, економічного та фізичного насильства, а також дискримінації за ознакою статі. Проблема доказування в таких справах вимагає більш глибокого вивчення, оскільки сучасні методи доказування не завжди достатньо адаптовані до специфіки цих злочинів. У контексті реформування кримінального процесу в Україні та впровадження європейських стандартів прав людини, питання доказування обставин у справах домашнього насильства набуває особливої ваги, оскільки це безпосередньо впливає на можливість забезпечення ефективного захисту жертв насильства та реабілітації потерпілих.

Стан дослідження проблеми

Дослідження обставин, що підлягають доказуванню у кримінальних провадженнях, є важливою складовою кримінального процесуального права. У кримінальному процесі України, відповідно до статті 91 Кримінального процесуального кодексу України (КПК), визначено загальні обставини, які підлягають доказуванню, такі як подія кримінального правопорушення, винуватість підозрюваного, вид і розмір шкоди, а також обставини, що впливають на тяжкість вчиненого злочину. Однак, з огляду на специфіку кримінальних проваджень щодо домашнього насильства, важливо звернути увагу на додаткові, індивідуалізовані обставини, що підлягають доказуванню. На думку С. О. Сороки, ці обставини можуть бути поділені на три групи: загальні, індивідуальні та такі, що мають важливе значення, але не входять до предмета доказування за визначенням закону. Зокрема, важливим аспектом є встановлення систематичності вчинення насильства, що є ключовим для кримінальних проваджень щодо домашнього насильства.

Аналіз існуючих досліджень показує, що в кримінальних провадженнях щодо домашнього насильства зростає потреба в додаткових доказах, що виходять за рамки загальних обставин, вказаних у статті 91 КПК України. Сучасні науковці, такі як С. О. Сорока, звертають увагу на необхідність індивідуалізації доказування, яке включає специфічні аспекти, такі як форма насильства (фізична, психологічна, економічна) та родинні стосунки між потерпілим і кривдником. Окрім того, вітчизняні дослідники підкреслюють важливість врахування наслідків, які можуть бути виражені в погіршенні якості життя потерпілої особи, втраті працездатності, а також емоційному чи психологічному стані, що значно ускладнює розслідування. Спеціальність таких обставин потребує від слідчих, прокурорів та суддів глибоких знань не тільки в кримінальному праві, а й у психології та соціології.

Дослідження цієї проблеми є важливим через складність доказування у таких справах, адже обставини, що підлягають доказуванню, не завжди можна фіксувати за допомогою стандартних методів. Психологічні та емоційні аспекти насильства, систематичність дій агресора, а також зв'язки між потерпілим і кривдником потребують особливого підходу в доказуванні. Ці аспекти підкреслюються в роботах таких дослідників, як А. П. Новіков, який зазначає, що у справах про домашнє насильство важливу роль відіграє не тільки суто юридичний аналіз, але й оцінка психологічного стану потерпілих та підозрюваних. Це вимагає залучення експертів, психологів, а також використан-

ня сучасних технологій для документування фактів насильства, таких як відеофіксація, психіатричні висновки та психологічні дослідження.

Проблема дослідження цих обставин має ще одне важливе вимірювання, яке полягає в розширенні переліку доказів у кримінальних справах про домашнє насильство. Законодавчі зміни, зокрема в контексті нових норм кримінального процесуального законодавства та ст. 126-1 Кримінального кодексу України (КК) України, вимагають уточнення обставин, які слід враховувати при доказуванні. Водночас є недостатньо вивченими аспекти, що стосуються інтеграції доказів про систематичність насильства та необхідність доведення причинного зв'язку між вчиненими діями та наслідками для потерпілих. Ці питання потребують подальших досліджень, оскільки правозастосовча практика часто виявляється недостатньо розвинутою для належного доведення фактів у таких справах.

Таким чином, дослідження обставин, що підлягають доказуванню у кримінальних провадженнях щодо домашнього насильства, є вкрай важливим для удосконалення правозастосовчої практики в Україні. Спеціальні обставини, що виникають у контексті таких злочинів, вимагають глибоких теоретичних розробок та практичних рекомендацій для слідчих органів і судів. Недостатнє розкриття цих проблем, зокрема у частині збору і оцінки доказів, не лише ускладнює процес розслідування, але й знижує ефективність покарання винних осіб. Тому подальші наукові дослідження повинні бути спрямовані на розширення існуючих підходів до доказування в справах про домашнє насильство, враховуючи як юридичні, так і психологічні аспекти таких правопорушень.

Мета і завдання дослідження

Метою дослідження є аналіз обставин, що підлягають доказуванню у кримінальних провадженнях щодо домашнього насильства, зокрема виявлення специфічних (індивідуальних) обставин, які визначаються особливостями цього виду злочину, а також розробка рекомендацій щодо удосконалення механізмів доказування в таких справах для забезпечення ефективного правосуддя. Відповідно до мети дослідження у роботі поставлені і вирішені такі основні завдання:

1. Дослідити загальні обставини, що підлягають доказуванню у кримінальних провадженнях, відповідно до положень КПК України, та їх застосування до справ про домашнє насильство.

2. Виявити та класифікувати специфічні (індивідуальні) обставини, що потребують доказування в контексті домашнього насильства, включаючи систематичність насильства, родинні зв'язки та форму насильства.

3. Проаналізувати роль доказів, таких як показання потерпілих, свідків, обвинувачених, а також експертні висновки у кримінальних провадженнях щодо домашнього насильства.

4. Визначити основні проблеми та прогалини в чинному кримінальному процесуальному законодавстві щодо доказування обставин у справах про домашнє насильство.

5. Розробити практичні рекомендації для вдосконалення процесу доказування та збирання доказів у кримінальних провадженнях про домашнє насильство, з урахуванням специфіки цього виду злочину.

Наукова новизна дослідження полягає в комплексному аналізі обставин, що підлягають доказуванню у кримінальних провадженнях щодо домашнього насильства, з особливим акцентом на визначення специфічних обставин цього виду злочину, таких як систематичність насильства, форма насильства та родинні зв'язки, а також розробці рекомендацій щодо вдосконалення процесу доказування в цих справах.

Виклад основного матеріалу

Згідно з ч. 1 ст. 91 КПК України, кримінальне процесуальне законодавство закріплює загальний перелік обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні незалежно від виду правопорушення, серед яких [1]:

– подія правопорушення (час, місце, спосіб та інші обставини);

– винуватість підозрюваного, форма вини, мотив та мета вчинення правопорушення;

– вид і розмір шкоди, завданої злочином, а також процесуальні витрати;

– обставини, що впливають на ступінь тяжкості злочину, характеризують злочинця або є підставою для звільнення від відповідальності;

– обставини, які підтверджують майно, підлягаюче спеціальній конфіскації;

– обставини, що стосуються юридичних осіб.

Обов'язок доказування цих обставин покладається на слідчого, прокурора та в окремих випадках на потерпілого, при цьому доказування належності та допустимості доказів щодо витрат та обвинуваченого покладається на сторону, що їх подає.

Обставини, закріплені в КПК України, визначаються як загальний предмет доказування, однак під час розслідування конкретного кримінального провадження цей загальний предмет потребує індивідуалізації, що повинна здійснюватися з урахуванням вимог диспозиції статті КК України, за якою кваліфікується діяння, що підлягає доказуванню [2]. С. О. Сорока класифікує ці обставини на три групи [3]:

1) обставини, передбачені ст. 91 КПК України;

2) обставини, встановлені диспозицією статті КК України;

3) обставини, що не входять до предмета доказування, але мають важливе значення для розгляду справи по суті.

Наведена класифікація є доцільною, проте варто зазначити, що перелік обставин, що підлягають доказуванню, наведений у ч. 1 ст. 91 КПК України, не є вичерпним і залежить від кримінально-правової кваліфікації конкретного правопорушення, визначеного в Особливій частині КК України.

Аналіз диспозиції ст. 126-1 КК України свідчить, що в кримінальних провадженнях щодо домашнього насильства перелік обставин, які підлягають доказуванню, має тенденцію до розширення порівняно з переліком, наведеним у ст. 91 КПК України. Це вимагає додаткового встановлення спеціальних (індивідуальних) обставин, важливих для кваліфікації домашнього насильства, поряд з загальними обставинами. Вірне визначення кола цих обставин є важливим етапом досудового розслідування, оскільки воно сприяє збору належних, достатніх та достовірних доказів, що підтверджують факт вчинення домашнього насильства і забезпечують ефективне виконання завдань кримінального провадження. Крім того, слідчий та прокурор повинні акцентувати увагу на своєчасному проведенні слідчих дій, спрямованих на всебічне установлення обставин предмета доказування, що вимагає не лише юридичних знань, а й творчого підходу до доказування [4]. Всебічне та об'єктивне встановлення всіх обставин, що стосуються події домашнього насильства, сприяє притягненню винної особи до кримінальної відповідальності та винесенню обґрунтованих судових рішень, тому під час розслідування важливо враховувати не лише загальні обставини, а й ті, що визначаються специфікою вчинення цього злочину, такі як системність насильства, родинні стосунки та наслідки для потерпілого [5].

У кожному випадку слідчий повинен встановити подію злочину, зібравши належні, достатні та достовірні докази, на підставі яких можна переконатися в тому, що конкретне кримінальне правопорушення мало місце. Для цього необхідно визначити об'єктивну сторону складу злочину, передбаченого в диспозиції ст. 126-1 КК України, що включає встановлення того, що діяння є суспільно небезпечним і не є малозначним, а також чи не вказує на вчинення іншого злочину. У випадку кримінальних правопорушень з формальним складом слід встановити саме діяння, що було вчинено, а в матеріальному складі – конкретні суспільно небезпечні дії чи бездіяльність, їх наслідки та причинний зв'язок між ними. Важливо встановити час, місце, спосіб вчинення діяння та інші обставини правопорушення, незалежно від того, чи зазначені вони в ознаках складу злочину. Домашнє насильство, відповідальність за яке передбачено ст. 126-1 КК України, є злочином із матеріальним складом, що вважається закінченим з моменту настання одного з альтернативних наслідків, таких як фізичні чи психологічні

страждання, розлади здоров'я, втрати працездатності чи емоційної залежності. Також слід враховувати системність як одну з ознак об'єктивної сторони складу злочину, що потребує доказування.

Розпочинаючи досудове розслідування, слідчий має насамперед з'ясувати, чи мала місце подія домашнього насильства, тобто встановити факт його вчинення. В контексті п. 1 ч. 1 ст. 91 КПК України до загальних обставин, які слід з'ясувати, відносяться місце, час, спосіб та інші обставини події. Однак, зважаючи на специфіку диспозиції ст. 126-1 КК України, до інших обставин, що стосуються вчинення домашнього насильства, належать специфічні (індивідуальні) обставини, такі як систематичність насильства, факт родинних стосунків, конкретна форма насильства та наслідки, що настали в результаті його вчинення. Діяння, передбачене диспозицією ст. 126-1 КК України, може включати різні поєднання форм насильства, зокрема фізичного, психологічного та економічного, стосовно однієї і тієї ж потерпілої особи або осіб [6]. Водночас важливо пам'ятати, що за вчинення таких діянь особа не може бути притягнута до адміністративної відповідальності, оскільки це порушить принцип «non bis in idem».

Зважаючи на особливості побудови диспозиції ст. 126-1 КК України, важливо детально розглянути процес доказування специфічних (індивідуальних) обставин, що мають значення для кримінального провадження. На сторону обвинувачення покладається обов'язок довести систематичність вчинення суспільно небезпечних діянь, які в сукупності утворюють склад злочину, передбаченого цією статтею. Систематичність, з практичної точки зору, характеризується як кількісним критерієм (багаторазовість дій) і якісним, що вказує на взаємозв'язок та внутрішню єдність протиправної поведінки винуватої особи стосовно потерпілого. Тому злочин вважається закінченим з моменту вчинення хоча б однієї з трьох форм насильства (фізичного, психологічного чи економічного) втретє, що призвело до настання хоча б одного з передбачених наслідків. Водночас не має значення, чи було документовано перші два акти насильства в адміністративному протоколі або обмежувальному приписі, оскільки документування є важливим для доказування систематичності, але не єдиномірним доказом у справі.

Системний аналіз слідчої та судової практики показує, що джерела доказів системності вчинення домашнього насильства включають кілька основних категорій [7]:

1) попередні звернення потерпілих щодо вчинення насильства, які можуть бути зафіксовані у вигляді заяв або повідомлень, що надходять до поліції чи інших уповноважених осіб (ці матеріали важливі для забезпечення всебічного розслідування і належної кваліфікації діянь) [8];

2) термінові заборонні та обмежувальні приписи, які видаються у разі безпосередньої загрози життю або здоров'ю потерпілого, фіксують форму насильства і мають важливе значення для подальшого розслідування [9];

3) важливу роль відіграють постанови судів про притягнення кривдників до адміністративної відповідальності за ст. 173-2 КУпАП, що свідчить про повторюваність епізодів насильства [10];

4) показання потерпілого, свідків та обвинувачених, а також висновки експертів, зокрема судово-психіатричні, також є суттєвими доказами, оскільки вони дозволяють оцінити психологічний стан потерпілого та підтвердити факт насильства [11];

5) до доказів можуть бути долучені документи, що підтверджують перебування кривдника на профілактичному обліку, а також документи, що свідчать про завдану матеріальну шкоду [11, 12].

Тому для комплексного дослідження справ про домашнє насильство необхідно використовувати всі ці джерела доказів, щоб забезпечити об'єктивність і справедливість розслідування.

У кримінальних провадженнях щодо домашнього насильства обов'язковому встановленню підлягають родинні зв'язки між особами, на які поширюється законодавство про запобігання та протидію домашньому насильству [13]. До осіб, на яких поширюється дія цього законодавства, належать подружжя, колишнє подружжя, наречені, батьки і діти одного з подружжя, особи, які

проживають або проживали разом як сім'я, а також інші родичі, такі як дід, баба, онук, мачуха, пасинок та інші близькі родичі. Наявність цих зв'язків можна підтвердити різними документами, зокрема свідоцтвами про шлюб, народження або рішеннями суду. Важливо також розуміти, що для підтвердження родинних зв'язків між подружжям, яке не перебуває в кровній спорідненості, може знадобитися судове рішення про реєстрацію шлюбу або факт спільного проживання. Під час розслідування домашнього насильства важливо чітко визначити поняття «потерпілий від домашнього насильства», оскільки це впливає на кваліфікацію злочину [14]. Верховний Суд у своїй постанові зазначив, що лише посилання на факт родинних відносин не є достатнім для ствердження про наявність ситуації домашнього насильства, якщо не буде доведено дискримінаційне ставлення або панівне становище обвинуваченого щодо потерпілого, як це вимагається відповідно до Стамбульської конвенції та національного законодавства.

Необхідно точно встановити форму кримінально протиправного діяння, чи то фізичне, психологічне, чи економічне насильство, оскільки кожна з форм має свою специфіку і не повинна підмінювати одну іншу. При цьому важливо, щоб слідчий чітко визначив, яка форма насильства мала місце, оскільки це впливає на кваліфікацію правопорушення. Наслідками домашнього насильства часто є фізичні або психологічні страждання, втрата працездатності, емоційна залежність чи погіршення якості життя потерпілого, що проявляється у втомі, втраті енергійності, фізичному дискомфорті та негативних емоціях. В постанові Касаційного кримінального суду Верховного Суду у справі № 647/1931/19 від 25.02.2021 зазначено, що шкода, визначена ст. 173-2 КУпАП, не охоплює поняття «фізичних чи психологічних страждань, втрати працездатності, емоційної залежності чи погіршення якості життя», що є важливим для правильного розмежування наслідків відповідних злочинів. Судова практика підтверджує, що психологічні і фізичні страждання внаслідок домашнього насильства можуть проявлятися у тривалому емоційному дискомфорті, депресії, емоційній виснаженості, втраті самооцінки, порушеннях сну, зниженні настрою та інші прояви, що суттєво впливають на психічний та фізичний стан потерпілої особи. Важливим є також те, що постраждала особа може бути змушена покидати місце проживання в небезпечних умовах, що також впливає на її психологічний стан та якість життя.

Ще однією важливою обставиною, що потребує доказування у кримінальних провадженнях щодо домашнього насильства, є факт того, що особа діяла умисно, тобто мала намір вчинити фізичне, психологічне чи економічне насильство. Процес доказування мотиву та мети в таких провадженнях вимагає встановлення кількох ключових аспектів:

1) обставин, які пов'язують наслідки вчиненого діяння з результатом дій підозрюваного;

2) факту усвідомлення підозрюваним значення своїх дій у контексті складу домашнього насильства;

3) ступеня вини обвинуваченого, тобто чи мав він намір вчинити злочин, передбачений ст. 126-1 КК України;

4) також слід встановити, чи досяг підозрюваний віку кримінальної відповідальності на момент вчинення правопорушення, а також його психічний стан, якщо є підстави сумніватися в осудності.

Важливо також зібрати конкретні фактичні дані, що свідчать про рушійні сили підозрюваного, такі як його потреби, інтереси, прагнення, які могли б спонукати його до вчинення злочину, а також дані, що дозволяють зрозуміти причини, які призвели до вчинення домашнього насильства.

Однією з обставин, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 91 КПК України, є вид і розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, а також розмір процесуальних витрат. У кримінальних провадженнях щодо домашнього насильства встановлення виду і розміру шкоди має вирішальне значення, оскільки це безпосередньо впливає на кримінально-правову кваліфікацію злочину, зокрема враховуючи характер і

ступінь суспільної небезпеки вчиненого діяння. Крім того, правильне визначення шкоди має важливе значення не тільки для кваліфікації злочину, але й для процесу відшкодування завданої шкоди потерпілій особі. Відповідно до аналізу п. 3 ч. 1 ст. 91 КПК України, вид і розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, та розмір процесуальних витрат є різними обставинами, що потребують доказування, і тому процесуальні витрати не можуть бути зараховані до шкоди, завданої кримінальним правопорушенням. Оскільки потерпілій особі може бути завдано моральної, фізичної чи майнової шкоди, важливо враховувати, що вид шкоди залежить від форми вчиненого домашнього насильства. Для встановлення цих обставин у кримінальних провадженнях щодо домашнього насильства можуть бути використані різні методи, зокрема проведення слідчих дій, таких як огляд місця події та речей, допити свідків, потерпілих і підозрюваних, тимчасовий доступ до речей і документів, залучення експертів, а також направлення запитів для отримання додаткових довідок.

Висновки

Виходячи з проведеного аналізу, можна зробити наступні наукові висновки. Перелік обставин, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, визначений у ст. 91 КПК України, є загальним для всіх правопорушень, але для кожного конкретного кримінального провадження він потребує індивідуалізації відповідно до кримінально-правової кваліфікації конкретного діяння. У випадку домашнього насильства перелік таких обставин значно розширюється, включаючи специфічні обставини, такі як систематичність насильства, родинні зв'язки та наслідки для потерпілого, що має суттєве значення для правильної кваліфікації та доведення факту злочину. Особливу увагу слід приділяти встановленню форми насильства (фізичне, психологічне чи економічне), оскільки це впливає на правову оцінку вчиненого діяння та на визначення виду шкоди, завданої потерпілій особі. Крім того, доказування умисності дій підозрюваного, а також мотивації і мети, є важливим етапом у процесі розслідування, оскільки це дозволяє чітко визначити винуватість особи та її роль у вчиненні правопорушення. Встановлення виду та розміру шкоди є критично важливим для кримінально-правової кваліфікації злочину, а також для процесу відшкодування завданої шкоди потерпілій особі. Для досягнення всебічності і об'єктивності в розслідуванні справ про домашнє насильство необхідно використовувати широкий спектр джерел доказів, таких як попередні заяви потерпілих, термінові приписи, постанови судів про адміністративну відповідальність та експертні висновки. Врахування цих аспектів дозволяє забезпечити ефективне виконання завдань кримінального провадження і справедливе покарання злочинців.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17?find=1&text=%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%96#Text

2. Фаринник В. І. Особливості формування доказів та доказування в кримінальному судочинстві України: методичні рекомендації. Харків: Фактор, 2013. 96. с.

3. Сорока С. О. Обставини, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні під час розслідування контрабанди наркотичних засобів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки*. 2015. № 813. С. 287–291.

4. Омельченко О. Є., Жидкий Д. В. Особливості визначення предмета доказування в кримінальному провадженні. *Південноукраїнський часопис*. 2015. № 1. С. 111–114.

5. Обставини, що підлягають доказуванню під час розслідування домашнього насильства : практ. посібник / І. А. Ботнаренко, Ю. Б. Комаринська, О. М. Джужа, Я. О. Дякін, Д. М. Тичина. Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2023. 52 с.

6. Вирок Коломийського міськрайонного суду Івано-Франківської області від 08.05.2025 у справі № 346/6532/24 (провадження № 1-кп/346/398/25). URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/127211603

7. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події, затверджений наказом Міністерства внутрішніх справ України № 100 від 08.02.2019. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19#n7

8. Ухвала слідчий суддя Києво-Святошинського районного суду Київської області від 22.09.2022 у справі № 369/8979/22 (провадження №1-кс/369/1537/22). URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/106460861

9. Гловюк І. В. Кримінальні правопорушення, пов'язані з домашнім насильством: кваліфікація та доказування. URL: https://advokatpost.com/kryminalni-pravoporushennia-pov-iazani-z-domashnim-nasylstvom-kvalifikatsiia-ta-dokazuvannia-advokat-hloviuk/

10. Постанова колегії суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 28.02.2023 у справі № 725/4683/20 (провадження № 51-6067км21). URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/109395413

11. Гловюк І. В. Форми насильства: фізичне, психологічне, економічне. Як довести факт кожного з перелічених різновидів насильства? 28.11.2022. Вища школа адвокатури НААУ : веб-сайт. URL: https://www.hsa.org.ua/blog/formy-nasylstva-fizychne-psyhologichne-ekonomichne-yak-dovestyfakt-kozhnogo-z-perelichenyh-riznovydiv-nasylstva

12. Вирок Коломийського міськрайонного суду Івано-Франківської області від 08.05.2025 у справі № 346/6532/24 (провадження № 1-кп/346/398/25). URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/127211603

13. Харитонова О. В. Ключові засади гендерної політики в кримінальному праві України та основні напрями реформ щодо протидії насильству стосовно жінок та домашньому насильству: науково-практичний посібник. Харків, 2018. с. 344.

14. Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС від 07.04.2020 у справі № 647/1931/19 (провадження № 51-174км20) https://reyestr.court.gov.ua/Review/89035028

Danylo S. M.,
Candidate of Law, Kharkiv National University of Internal Affairs,
e-mail: d.and.p@ukr.net
Ablamska V. V.,
Senior Researcher, Research Laboratory on the Problems of Legal Support of Police Activities and Combating Crime at the Educational and Research Institute No. 2 of the Kharkiv National University of Internal Affairs
e-mail: ablamskaviktoria@gmail.com

RESEARCH INTO THE CIRCUMSTANCES TO BE PROVEN IN CRIMINAL PROCEEDINGS REGARDING DOMESTIC VIOLENCE

The article analyzes the main circumstances that are subject to proof in criminal proceedings, in particular in cases of domestic violence, in accordance with Art. 91 of the Code of Criminal Procedure of Ukraine. In particular, the emphasis is on the need to individualize the general circumstances of proof depending on the specific criminal-legal qualification of the act under investigation. The article also considers the issue of expanding the list of circumstances in criminal proceedings on domestic violence, which requires additional establishment of specific circumstances, such as the systematic nature of violence, family relationships, as well as forms of violence (physical, psychological, economic). Separately, the issues of proving the suspect's intent and the motive for the crime, as well as determining the type and amount of harm caused to the victim, which affects the qualification of the crime and compensation for the harm caused, are considered. The article describes in detail the sources of evidence, including previous appeals by victims, prohibitory orders, court decisions on administrative liability and expert opinions, which help to establish the systematic nature of violence and ensure an objective investigation. It is concluded that a proper determination of the circumstances of the crime, a comprehensive and objective study of them are key to effective criminal proceedings and ensuring justice in cases of domestic violence.

Keywords. Criminal proceedings, domestic violence, evidence, circumstances, CPC of Ukraine, Art. 126-1 of the Criminal Code of Ukraine, systematic violence, damage, qualification of the crime.